

De heer Drs. H. Zijlstra
Staatssecretaris voor OCW
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Amsterdam, 11 april 2011

Geachte heer Zijlstra,

Naar aanleiding van het gesprek dat afgelopen dinsdag 5 april plaatsvond over het visiestuk van de Tafel van 6, en de standpunten die daar zijn uitgewisseld, zend ik u hierbij graag ter verduidelijking een aantal observaties en opmerkingen die aan de orde zijn geweest tijdens de ledenvergadering van Kunsten '92, vrijdag 1 april jl.

De bezuinigingen en uw wens om tot een hervorming van het stelsel te komen:
Kunsten '92 blijft zich op het standpunt stellen dat u teveel en teveel tegelijk wilt.

Hervormingen in de culturele sector, zoals uw kabinet dat wil, hebben alleen kans van slagen als tegenstrijdigheden in het beleid worden weggenomen en de sector ook het perspectief wordt geboden om bij te dragen aan de realisering van het nieuwe beleid. Dat kan door de bezuinigingen terug te brengen tot een niveau dat de sector niet meteen al zijn veerkracht ontnemt; dat kan door het ondernemerschap werkelijk te bevorderen en door bezuinigingen en wijzigingen in het beleid te temporiseren. Niet alleen de culturele sector, ook andere partijen, waaronder cultuurminnende burgers hebben, voor zover dat überhaupt mogelijk is, tijd nodig om zich een andere positie in het culturele veld eigen te maken. Wordt die tijd niet genomen, dan zult u zien dat, zeker in deze tijd van bezuinigingen, teveel partijen tegelijkertijd hun verantwoordelijkheid voor kunst en cultuur in deze samenleving uit hun handen laten vallen. Dan zal een bloeiende cultuursector als een kaartenhuis in elkaar vallen. *De rijksoverheid heeft van oudsher de verantwoordelijkheid voor het culturele bestel. Wij doen een dringend beroep op u die bestelverantwoordelijkheid te nemen.*

Het discussiestuk van de Tafel van 6:

Het document van de Tafel van 6 heeft een aanzet willen geven tot denken en discussie over een bestel waarin maatschappelijke verantwoordelijkheid en ondernemerschap een meer expliciete rol spelen. Het rijk heeft in die visie een duidelijke verantwoordelijkheid, namelijk de instandhouding van een pluriform, toegankelijk en een innovatief bestel dat recht doet aan de nationale en internationale kwaliteitseisen. Dit document heeft de status van een

discussiestuk, het is geen visionair stuk en geen beleidsnota en kan ook niet als zodanig worden gebruikt. Dat geldt zowel voor de kernpunten als voor de begeleidende tekst.

Het bestuur en de leden van Kunsten '92 distantiëren zich van de begeleidende tekst (de zogenoemde 'overwegingen'). De 8 kernpunten worden weliswaar onderschreven, maar zijn in zoverre polyinterpretabel dat ze niet voor alle deelsectoren en instellingen in gelijke mate van toepassing zijn. Het is aan deskundigen uit de sectoren zelf om die kernpunten verder uit te werken. De Raad voor Cultuur speelt hierin een hoofdrol.

Tijdens de ledenvergadering van Kunsten '92 is geconstateerd dat in dit document onvoldoende aandacht is voor de positie van makers (uitvoerende en producerende kunstenaars, producenten, ontwerpers, architecten, schrijvers, etcetera).

Kunsten '92 komt binnenkort met een beleidsagenda voor makers. Daarnaast vragen wij nogmaals uw aandacht voor een aantal belangrijke aanvullingen van de leden van Kunsten '92 op de 8 punten:

Punt 0:

Met de voorgenomen bezuinigingen heeft het geen zin om over hervormingen van het cultuurstelsel te spreken. Dat men in tijden van crisis ook op de cultuursector wil bezuinigen, begrijpt de cultuursector, maar niet waarom dat disproportioneel zou moeten. In betere tijden zou ook de cultuursector daarvan navenant moeten kunnen profiteren.

Bij Punt 1:

De pluriformiteit kan in gevaar komen door te veel te rekenen op private financiering, zeker voor kleine en/of gespecialiseerde instellingen, waarvoor het veel moeilijker is om voldoende private financiering te vinden.

Bij Punt 2:

Over de betekenis van publiek belang kan verwarring ontstaan. Het gaat hier niet om publieksbereik, maar in het stuk wordt bedoeld: de overheid moet omwille van het maatschappelijke (publiek) belang pluriformiteit, bereik en ontwikkeling (innovatie) van de cultuursector kunnen garanderen.

Bij Punt 3:

Artistieke kwaliteit moet de belangrijkste voorwaarde voor overheidsfinanciering blijven.

Bij Punt 4:

Het is uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid om daadwerkelijk partnerschappen te creëren met genoemde partijen.

Bij Punt 5:

Niet van alle instellingen in de BIS kan de vervulling van een meervoudige opdracht worden verwacht. Er moet in de BIS ruimte blijven voor gespecialiseerde instellingen, zoals jeugdtheater, jeugddans en ontwikkelinstellingen.

Bij Punt 6:

Cruciaal voor het faciliteren van ondernemerschap is consistent beleid van de overheid ter zake: alsnog afzien van de BTW-verhoging en handhaving c.q. mogelijk maken van concrete beleidsinstrumenten, bijvoorbeeld op het gebied van auteursrecht, ANBI-status en fiscale faciliteiten.

Bij Punt 7:

Programma's voor specifieke beleidsdoelen van de overheid moeten periodiek op nut en noodzaak worden beoordeeld.

Bij Punt 8:

Dit punt slaat in meerdere mate op ondersteunende instellingen dan op producerende instellingen.

Tot slot

Terecht is in de afgelopen dagen door verschillende personen in de pers gewezen op het belang van een lange termijn visie op kunst en cultuur, die niet is ingegeven door bezuinigingen. De vraag naar de haalbaarheid van de kabinetsvisie op kunst en cultuur, alsmede het risico van een doorgeslagen vercommercialisering van het culturele veld zijn door dit kabinet niet gesteld, laat staan beantwoord. Te snelle doorvoering van bezuinigingen in combinatie met nieuw te voeren beleid kunnen desastreus uitpakken en een zware wissel trekken op de ontwikkeling van de kunsten voor toekomstige generaties. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt in uw handen.

Met vriendelijke groeten,
Vereniging voor kunst, cultuur en erfgoed/Kunsten '92

Ad 's-Gravesande
voorzitter